

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

Ομιλία Υφυπουργού Τουρισμού

14 Μαρτίου, 2024

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όραμα του Υφυπουργείου Τουρισμού είναι η καθιέρωση της Κύπρου ως ενός ποιοτικού, βιώσιμου, ψηφιακά έξυπνου, προσβάσιμου σε όλους, κοινωνικά ωφέλιμου και ολόχρονου προορισμού.

Για την επίτευξη του οράματος αυτού, εργαζόμαστε μεθοδικά και συντονισμένα, προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τον τουρισμό της χώρας μας.

Είναι αυτονόητο, ότι η αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και της συνολικής εμπειρίας του επισκέπτη, δεν εξαρτάται μόνο από τις αποφάσεις και τις δράσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού. Είναι γι' αυτό ακριβώς το λόγο, που στο Υφυπουργείο Τουρισμού, επενδύουμε όλο και περισσότερο στη συνεργασία με άλλους φορείς του δημοσίου και ταυτοχρόνως επικαλούμαστε την ανάγκη για ευθυγράμμιση όλων όσων απαρτίζουν το τουριστικό οικοσύστημα της χώρας μας.

Η υλοποίηση, λοιπόν, του οράματος για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, απαιτεί τη συμμετοχή όλων: κρατικών φορέων, τοπικών αυτοδιοικήσεων, τουριστικών εταιρίων, των εργαζομένων στη βιομηχανία, αλλά και των πολιτών της χώρας μας.

Μέσω της οικοδόμησης ανθεκτικότητας και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα, επιδιώκεται, η διατήρηση αλλά και η ενίσχυση της ήδη ισχυρής συνεισφοράς του τομέα στην οικονομία της χώρας μας, με αυτονόητη βεβαίως την κοινωνική συνεισφορά του.

ΜΕΡΟΣ Α: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2023 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ 2024

Η πρώτη βασική προτεραιότητα, με την ανάληψη του χαρτοφυλακίου του Υφυπουργείου Τουρισμού, ήταν να επιστρέψει ο τουρισμός της χώρας μας στις προ πανδημίας επιδόσεις.

Είναι γνωστό, ότι σε επίπεδο αφίξεων ο τουρισμός της χώρας μας, κατέγραψε αξιοσημείωτες επιδόσεις τα έτη 2018 και 2019, με τις αφίξεις να ανέρχονται σε **3,94 εκατ.** και **3,98 εκατ.**, αντίστοιχα.

Κάτι παρόμοιο ισχύει και σε επίπεδο εσόδων, αφού τα έσοδα από τον τουρισμό, τα δύο υπό αναφορά έτη, ανέρχονται σε **2,71 δισ.** ευρώ και **2,68 δισ.** ευρώ, αντίστοιχα.

Το 2022, το πρώτο έτος μετά την επαναφορά του τομέα του τουρισμού σε πλήρη τροχιά, ο συνολικός αριθμός αφίξεων ανήλθε σε **3,2 εκατ.**, ενώ τα έσοδα από τον τουρισμό ανήλθαν σε **2,44 δισ.** ευρώ. Βεβαίως, κυρίαρχο δεδομένο εκείνης της περιόδου, ήταν η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια τόσο της Ρωσικής, όσο και της Ουκρανικής αγοράς.

Είναι γι' αυτό ακριβώς το λόγο που θέσαμε ως προτεραιότητα, την επιστροφή στις επιδόσεις προ της πανδημίας, γνωρίζοντας, ότι αυτό θα προσέδιδε και τα απαραίτητα εχέγγυα στην τουριστική βιομηχανία της χώρας μας ευρύτερα, για την οικοδόμηση της απαιτούμενης ανθεκτικότητας, στο ομολογουμένως έντονο πεδίο ανταγωνισμού στο οποίο συμμετέχουν.

1. Αφίξεις Περιηγητών 2023

Οι αφίξεις περιηγητών στην Κύπρο κατά το 2023 ανήλθαν σε **3,85 εκατ.** σε σύγκριση με **3,2 εκατ.** το 2022, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του **20,1%**.

Η επίδοση του 2023 αποτελεί την 3^η καλύτερη επίδοση ιστορικά, και υπολείπεται μόνο 131.000 αφίξεις ή **3,3%** του έτους ρεκόρ στις αφίξεις, που είναι το 2019.

Το πλέον αξιοσημείωτο του συγκεκριμένου δείκτη, είναι το γεγονός, ότι αναπληρώθηκε πλήρως το κενό που δημιουργήθηκε με την απώλεια της Ρωσικής και της Ουκρανικής αγοράς, ενώ είναι πλέον ξεκάθαρο, ότι ο τουρισμός της χώρας μας πλήγηκε και από τα γεγονότα της 7^{ης} Οκτωβρίου στο Ισραήλ και τα όσα ακολούθησαν.

Επί τη ευκαιρία, να ευχηθούμε να πρυτανεύσει η λογική και η ειρήνη, σίγουρα όχι επειδή είναι ωφέλιμο και παραγωγικό για τον τουρισμό, αλλά δια τον λόγο ότι δεν υπάρχει πιο οδυνηρή πραγματικότητα από την απώλεια ανθρώπινων ζωών.

2. Έσοδα από τον Τουρισμό

Με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τα έσοδα κατά το 2023 ανήλθαν σε **2,99 δισ.** ευρώ, σε σύγκριση με **2,44 δισ.** ευρώ το προηγούμενο έτος, καταγράφοντας έτσι αύξηση της τάξης του 22,6% σε ονομαστικούς όρους και 18,4% σε πραγματικούς όρους, αν ληφθεί υπόψη και ο πληθωρισμός. Σημειώνεται, πως το ύψος των εσόδων του 2023, αποτελούν ιστορικό ρεκόρ εσόδων.

Οι κυριότεροι λόγοι που οδήγησαν στην αύξηση των εσόδων, πέραν από τον πληθωρισμό, ήταν η συνολική άνοδος των τουριστικών αφίξεων και η αλλαγή του μείγματος τουριστών.

3. Δαπάνη Περιηγητών

Η μέση κατά κεφαλή δαπάνη το 2023 κατέγραψε αύξηση της τάξης του **2,1%**, ανερχόμενη σε **€778**, σε σχέση με €762, που ήταν το 2022.

Η ημερήσια δαπάνη αυξήθηκε κατά **11,6%**, δηλαδή από €81 ημερησίως το 2022, σε **€90** το 2023.

4. Διάρκεια Παραμονής

Η μέση διάρκεια παραμονής των περιηγητών στην Κύπρο υπολογίστηκε στις 8,6 ημέρες για το 2023, σε σύγκριση με 9,4 μέρες που ήταν το 2022, καταγράφοντας μείωση 8,5% σε σύγκριση με το 2022 και 4,4% σε σύγκριση με το 2019.

Η μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής, οφείλεται κυρίως στην αλλαγή του μείγματος τουριστών, και ειδικότερα στη μεγάλη ποσοστιαία άνοδο της αγοράς του Ισραήλ, η οποία χαρακτηρίζεται από μικρή διάρκεια παραμονής (4,6 ημέρες).

Οφείλεται επίσης, στη μείωση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών σε πανευρωπαϊκό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, με αποτέλεσμα πολλοί επισκέπτες να επιλέγουν μείωση της διάρκειας παραμονής τους στον προορισμό.

5. Διανυκτερεύσεις

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα, ανέρχονται σε **16,0 εκατ.** το 2023, σε σχέση με 14,3 εκατ. το 2022, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 12,3%.

Πιο αναλυτικά, οι διανυκτερεύσεις ξένων περιηγητών κατέγραψαν αύξηση της τάξης του **14,4%**, ενώ οι διανυκτερεύσεις κατοίκων της Κύπρου, κατέγραψαν μείωση της τάξης του 8,1%.

6. Συνεισφορά του τουρισμού στην κυπριακή οικονομία

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του World Travel & Tourism Council, η συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ της χώρας μας, δηλαδή η άμεση, έμμεση και επαγόμενη συνεισφορά του τομέα του τουρισμού στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας για το 2023, εκτιμάται στο **12,8%** σε σύγκριση με **12,2%** το 2022.

7. Αεροπορική σύνδεση

Κατά το 2023, συνολικά **55 αεροπορικές εταιρείες** εκτελούσαν δρομολόγια από και προς τη χώρα μας. Εντός του 2023, ανακοινώθηκαν νέα δρομολόγια από τα αεροδρόμια του Λίβερπουλ, του Μπέρμιγχαμ, της Γλασκώβης, του Μπέλφαστ, της Νάντης, των Βρυξελλών, του Ράντομ, του Ταλίν. Την ίδια περίοδο, συμφωνήθηκε σημαντικός αριθμός άλλων προγραμμάτων, που οδήγησε σε επιπλέον ενίσχυση της αεροπορικής σύνδεσης της χώρας μας, και κατά συνέπεια των προσφερόμενων θέσεων.

Το 2024 έχουν προγραμματίσει την εκτέλεση δρομολογίων από και προς τη χώρα μας ο ίδιος αριθμός αεροπορικών εταιρειών.

8. Προκλήσεις 2024

Είναι γνωστό, ότι ο τουρισμός επηρεάζεται από τις απρόσμενες αρνητικές οικονομικές εξελίξεις και τη γεωπολιτική αστάθεια.

Επιπρόσθετα, νησιώτικοι προορισμοί, όπως η χώρα μας, επηρεάζονται κάθε φορά που συντρέχουν αρνητικές εξελίξεις στον τομέα της αεροπλοΐας, καθώς είμαστε πλήρως εξαρτώμενοι από την αεροπορική σύνδεση.

Σε σχέση με το τρέχον έτος, το 2024, οι προκλήσεις είναι αναμφίβολα πάρα πολλές. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι:

- α) Η συνεχιζόμενη διαμάχη μεταξύ Ισραήλ - Χαμάς, όπως αυτή εξελίσσεται από την 7^η Οκτωβρίου 2023, και η ευρύτερη ένταση στην περιοχή της Μέσης Ανατολής.
- β) Η ύφεση στη Γερμανία, που αποτελεί την ισχυρότερη ευρωπαϊκή οικονομία, καθώς και η συρρίκνωση της Βρετανικής οικονομίας, η οποία επίσης διολίσθησε σε τεχνική ύφεση, είναι στοιχεία που μας προβληματίζουν, μαζί με σειρά άλλων ζητημάτων.
- γ) Στα πιο πάνω προστίθεται και η κρίση, που χαρακτηρίζει τον τομέα της αεροπλοΐας. Είναι πλέον γνωστό, ότι λόγω κάποιου ζητήματος, που εντοπίστηκε σε συγκεκριμένη σειρά κινητήρων αεροσκαφών, επηρεάζονται περισσότερες από 40 αεροπορικές εταιρείες, ανά τον κόσμο. Ως αποτέλεσμα, εξαναγκάζονται σε προσωρινή μείωση του στόλου τους και κατ' επέκταση σε αναστολή ή μείωση της συχνότητας κάποιων δρομολογίων, που εκτελούσαν ή προγραμματίζαν να εκτελέσουν τους επόμενους μήνες.

Δυστυχώς, η συγκεκριμένη κρίση επηρεάζει και τη χώρα μας. Να αναφέρω, ότι πρόκειται για ένα θέμα που ως Υφυπουργείο Τουρισμού εντοπίσαμε νωρίς, έγιναν επανειλημμένες επαφές και συναντήσεις και είναι ένα θέμα που παρακολουθούμε καθημερινά.

Γενικότερα, ο στόχος για το 2024, όπως έχει εξελιχθεί η κατάσταση, είναι η επίτευξη αντίστοιχης επίδοσης με το προηγούμενο έτος.

ΜΕΡΟΣ Β: ΚΑΙΡΙΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Διαχρονικός στόχος του Υφυπουργείου Τουρισμού, ήτανε και είναι πάντοτε η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος, με απώτερο σκοπό την οικοδόμηση ανθεκτικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα του τουρισμού.

Αυτό επιτυγχάνεται τόσο μέσα από ενθάρρυνση ή και ενίσχυση των ιδιωτικών πρωτοβουλιών, όσο και μέσα από την ενδυνάμωση της συνεργασίας με άλλους κρατικούς φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση και κάθε συντελεστή της τουριστικής βιομηχανίας.

1. Επικαιροποίηση Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού

Για την επίτευξη του οράματος και των στόχων αυτών, επιβάλλεται η ευθυγράμμιση των εμπλεκόμενων φορέων. Προς τούτο, επικαιροποιείται η Εθνική Στρατηγική Τουρισμού, με ορίζοντα το 2035, με ιδιαίτερη έμφαση πλέον, στην πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, και την περαιτέρω βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητας, με έμφαση τόσο στις παράκτιες, όσο και στις ορεινές περιοχές.

2. Ίδρυση Παρατηρητηρίου Τουρισμού

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τη συλλογή στατιστικών δεδομένων και άλλης πληροφόρησης, που αφορούν τον προορισμό, ενώ την ίδια στιγμή είναι πολύ σημαντική η συλλογή πληροφόρησης ,που σχετίζεται με τους ανταγωνιστικούς προορισμούς.

Το 2023, ιδρύθηκε και λειτουργεί εντός του Υφυπουργείου Τουρισμού, το Παρατηρητήριο Τουρισμού. Στόχος είναι η συλλογή πληροφόρησης και η έγκυρη ενημέρωση των φορέων της βιομηχανίας, ώστε να υποβοηθούνται τα κέντρα λήψεως ενημέρωσης, με απώτερο σκοπό πάντοτε την αναβάθμιση του προσφερόμενου προϊόντος και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

3. Ίδρυση Φορέα Προβολής

Μια άλλη καίρια στρατηγική απόφαση, που λήφθηκε εντός του 2023, ήταν η ίδρυση και η λειτουργία Φορέα Προβολής, θεσμοθετώντας έτσι τη συμμετοχή και του ιδιωτικού τομέα στις δράσεις προβολής της χώρας μας.

Ο ρόλος του φορέα είναι συμβουλευτικός και στελεχώνεται από εκπροσώπους των τουριστικών φορέων, των επιχειρηματικών συνδέσμων, τις Επαρχιακές Εταιρείες Τουριστικής Προβολής και τη διαχειρίστρια εταιρεία των αεροδρομίων Hermes Airports.

4. Σχέδια επιχορηγήσεων προς ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος

Υπό την ευθύνη του Υφυπουργείου Τουρισμού υλοποιούνται αυτή τη χρονική περίοδο, συνολικά **16 Σχέδια Επιχορηγήσεων**, εκ των οποίων τα **τέσσερα** αφορούν στο **Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**.

Για τα πιο πάνω Σχέδια, το 2023 αξιοποιήθηκαν πιστώσεις ύψους **€4.341.042**, εκ των οποίων **€1.959.500** αφορούν εθνικούς πόρους, και **€2.381.542** πόρους που προέρχονται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Για το 2024, η συνολική πρόνοια για τα Σχέδια του Υφυπουργείου ανέρχεται στα **€11.241.000**, εκ των οποίων τα **€8.100.000** προέρχονται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τα **€3.141.000** από εθνικούς πόρους.

Ενδεικτικά αναφέρεται, πως το 2023:

- α) Στο πλαίσιο του «**Σχεδίου Αναβίωσης Περιοχών της Υπαίθρου, Ορεινών και Απομακρυσμένων περιοχών**», επωφελήθηκαν **82** αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε από το Υφ. Τουρισμού ανέρχεται σε €1.288.708.

Το σχέδιο προγραμματίζεται να επαναπροκηρυχθεί σε λίγες εβδομάδες, με πρόνοια €4 εκατ.

- β) Στο πλαίσιο του «**Σχεδίου Ενθάρρυνσης Έργων για την Ποιοτική και Αισθητική Αναβάθμιση των Παραλιών**», έλαβαν χορηγίες **εννέα** αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε από το Υφυπουργείο Τουρισμού ανέρχεται σε €200.000.

Το σχέδιο έχει προσφάτως επαναπροκηρυχθεί για το 2024, με πρόνοια €250.000.

- γ) Στο πλαίσιο του «**Σχεδίου για την ψηφιακή μετάβαση παροχών ειδικών μορφών Τουρισμού**», επωφελήθηκαν **23 παροχές ειδικών μορφών τουρισμού**.

Η συνολική δαπάνη του Υφυπουργείου Τουρισμού ανήλθε σε €89.400.

Το 2024 η πρόνοια ανέρχεται στις €100.000.

- δ) Το 2023, στο πλαίσιο της πρώτης προκήρυξης του «**Σχεδίου για Αναβάθμιση Χώρων Εστίασης ή Καταστημάτων Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων**», επωφελήθηκαν **83 επιχειρήσεις**, λαμβάνοντας το συνολικό ποσό των €1.092.834.

Τον Νοέμβριο του 2023, έγινε η δεύτερη προκήρυξη του Σχεδίου, με τη διαφορά, ότι αυτή τη φορά το Σχέδιο εφαρμόστηκε πιο διευρυμένα, καλύπτοντας όλες τις επιχειρήσεις κατηγορίας Εστιατορίου ή Ταβέρνας, αλλά και τα καταστήματα πώλησης παραδοσιακών προϊόντων, με προϋπολογισμό της τάξης των €2,5 εκ.

Έχει κλείσει η προθεσμία υποβολής αιτήσεων και οι αιτήσεις αξιολογούνται.

- ε) Τον Ιούνιο του 2023, προκηρύχθηκε το «**Σχέδιο Υγείας και Ευεξίας**» με προϋπολογισμό €5 εκ., που στοχεύει στην παροχή οικονομικής στήριξης σε υφιστάμενα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, ούτως ώστε να εξειδικευτούν στον τομέα υγείας και ευεξίας, αλλά και να καταστούν στην ολότητά τους προσβάσιμα και φιλικά προς άτομα με οποιοδήποτε είδους αναπηρία.

Το σχέδιο είναι ανοικτό αυτή τη χρονική περίοδο.

- στ) Στο πλαίσιο του «**Σχεδίου ενθάρρυνσης ξένων αθλητικών ομάδων, ομίλων, συνδέσμων και ομοσπονδιών για προπόνηση και προετοιμασία στην Κύπρο**», το 2023 επωφελήθηκαν **92 ομάδες**.

Το Σχέδιο επαναπροκηρύχθηκε τροποποιημένο το 2024 και από τα μέχρι σήμερα στοιχεία φαίνεται, πως έχουν ήδη επιλέξει τη χώρα μας 119 ομάδες.

- ζ) Στη βάση του «**Σχεδίου προώθησης της οινογαστρονομίας και των τοπικών προϊόντων**», επωφελήθηκαν **58 τοπικές αρχές** για τη διοργάνωση εκδηλώσεων το 2023 με συνολική δαπάνη €78.000.

Το 2024 η πρόνοια ανέρχεται στις €100.000.

- η) Δόθηκε χορηγία σε 100 διοργανωτές εργαστηρίων, στο πλαίσιο του «**Σχεδίου Επιχορήγησης επισκέψιμων εργαστηρίων χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας, για διοργάνωση θεματικών εργαστηρίων**», με συνολική δαπάνη €484.000.

Προγραμματίζεται πολύ σύντομα η επαναπροκήρυξη του σχεδίου σε καινούρια βάση.

5. Εκσυγχρονισμός νομοθετικού πλαισίου

Το Υφυπουργείο μεριμνά για την εφαρμογή αλλά και τον εκσυγχρονισμό του σχετικού νομοθετικού πλαισίου. Με την κατάθεση νομοσχεδίων ή προτάσεων για τροποποίηση κανονισμών, προάγεται η επίλυση χρόνιων προβλημάτων, που απασχολούν τον τουρισμό της χώρας μας.

Συγκεκριμένα, προωθείται ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου, που αφορά τη λειτουργία των ξενοδοχειακών και τουριστικών καταλυμάτων, των κέντρων εστίασης και διασκέδασης, καθώς επίσης και νομοθετικό πλαίσιο για τον καταδυτικό τουρισμό.

Στο πλαίσιο αυτό το Υφυπουργείο έχει καταθέσει:

α) Τροποποιητικό νομοσχέδιο του περί της «Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμου»

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η επέκταση της μεταβατικής περιόδου για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας, με σκοπό να δοθεί ώθηση στη διαδικασία νομιμοποίησης των πολεοδομικών αποκλίσεων/ παραβάσεων, που σήμερα αντιμετωπίζουν ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα.

β) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο Περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας Χώρων Εστίασης και Διασκέδασης Νόμος 2024»

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να αντιμετωπιστούν τα όποια κενά και αδυναμίες εντοπίζονται σήμερα στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος στον τομέα της εστίασης, καθώς και τη ρύθμιση της δημόσιας ψυχαγωγίας και ασφάλειας του κοινού.

γ) Νομοσχέδιο που αποσκοπεί στην τροποποίηση του εδαφίου 2, του Άρθρου 19, του περί Κέντρων Αναψυχής Νόμου

Για σκοπούς ομοιόμορφης διαφοροποίηση των καθοριζόμενων ωρών λειτουργίας των κέντρων αναψυχής, όπου αυτό απαιτείται, αυτό θα γίνεται με απόφαση του Υφυπουργού, αντί του οικείου Έπαρχου και μετά από σχετική εισήγηση της επηρεαζόμενης τοπικής αρχής.

δ) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο Περί καταδύσεων και παροχών υπηρεσιών καταδύσεων αναψυχής νόμος του 2024»

Με το νομοσχέδιο αυτό, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και απαιτήσεις για την έκδοση άδειας παρόχου υπηρεσιών καταδύσεων αναψυχής.

Περαιτέρω, εκκρεμεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο για τη λειτουργία των τουριστικών κατασκηνώσεων και την ανάπτυξη των κατασκηνώσεων πολυτελείας, γνωστό ως «**Glamping**».

6. Διμερείς – τριμερείς σχέσεις

Το Υφυπουργείο Τουρισμού, αντιλαμβανόμενο τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες συνεργασίας που προκύπτουν μέσα από το πλαίσιο της οικονομικής διπλωματίας, επενδύει στην ενδυνάμωση των σχέσεων του με αντίστοιχους φορείς του εξωτερικού, τόσο για ανταλλαγή καλών πρακτικών, όσο και για σύναψη συνεργασιών, που θα αποφέρουν σημαντικά οφέλη στη βιομηχανία και την ευρύτερη οικονομία της χώρας μας.

Εντός του 2023, έγιναν πολυάριθμες επαφές με αντίστοιχα Υπουργεία άλλων χωρών, ενώ παράλληλα το Υφυπουργείο Τουρισμού προέβηκε στις ακόλουθες δράσεις.

- α) Υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας στον Τομέα του Τουρισμού μεταξύ των Υπουργών Τουρισμού **Κύπρου-Ελλάδας και Λιβάνου**, στις 12/05/2023.
- β) Υπογράφηκε Μνημόνιο Συναντίληψης στον Τομέα του Τουρισμού μεταξύ του Υφυπουργείου Τουρισμού της Κύπρου και του Υπουργείου Τουρισμού και Αθλητισμού του **Καζακστάν**, στις 28/09/2023 στη Λευκωσία.
- γ) Συμφωνήθηκε η υπογραφή Μνημονίου Συναντίληψης στον Τομέα του Τουρισμού μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και του **Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας**.

Πέραν των πιο πάνω, προγραμματίζεται η υπογραφή διμερούς Μνημονίου συναντίληψης με την **Ιορδανία**, με στόχο την ενδυνάμωση των διμερών σχέσεων και την από κοινού προώθηση των συμφερόντων των δύο χωρών, στον τομέα του τουρισμού, ενώ παρόμοια συζήτηση, γίνεται αυτή τη στιγμή και με άλλα κράτη.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Αναφορικά με τις δράσεις προβολής της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού, το 2023 ολοκληρώθηκαν 28 φιλμάκια, 55 φιλμάκια μικρότερης διάρκειας, καθώς επίσης πολυθεματικό φωτογραφικό υλικό.

Το περιεχόμενο του υλικού αυτού εστίασε τόσο στην ταυτότητα του προορισμού συνολικά, όσο και στις ειδικές μορφές τουρισμού.

Το 2024 πάμε ένα βήμα παραπέρα, σε σχέση με την επικοινωνιακή μας στρατηγική, ενισχύοντας έτσι τις διαφημιστικές μας ενέργειες. Μέσω μιας πιο δημιουργικής εκστρατείας, στοχεύουμε στην έντονη αποτύπωση εκείνων των χαρακτηριστικών που έχουν εδραιώσει τη χώρα μας ως μοναδικό τουριστικό προορισμό, αποδίδοντας την ίδια στιγμή ιδιαίτερη έμφαση στις ειδικές μορφές τουρισμού.

Το 2023, οι δράσεις προβολής του Υφυπουργείου Τουρισμού επικεντρώθηκαν στο ψηφιακό μάρκετινγκ, με διαφημιστικές καμπάνιες που έτρεξαν σε 29 χώρες.

Η αποτελεσματικότητα του πλάνου φαίνεται από τον αριθμό των «**impressions**», που ανέρχονται στις **2,5 δισ.**, αλλά και από τον αριθμό των **αναζητήσεων (80 εκ.)**, που σε σχέση με το 2019 και το 2022, είναι αυξημένες κατά 55% και 29%, αντίστοιχα, ξεπερνώντας το μέσο όρο του ποσοστού αύξησης των παγκόσμιων τουριστικών αναζητήσεων κατά 42% και 17%, αντίστοιχα.

Στα αξιοσημείωτα είναι και το γεγονός, ότι το εγνωσμένου κύρους περιοδικό/ιστοσελίδα, Condé Nast Traveler, κατέταξε την Κύπρο ως την 6^η χώρα παγκοσμίως σε αύξηση στις τουριστικές αναζητήσεις το 2023, σε σχέση με το 2022.

Το 2024, συνεχίζεται η συγκεκριμένη μέθοδος προβολής και έχει προστεθεί η Αμερική, ως αγορά στόχος στις διαφημιστικές μας ενέργειες.

Για ενίσχυση των δράσεων προβολής της χώρας μας, έχουν επίσης ετοιμαστεί πλάνα δράσης, που αφορούν τουριστικές εκθέσεις στο εξωτερικό, φιλοξενία δημοσιογράφων, bloggers και influencers, ψηφιακό μάρκετινγκ και δράσεις, που αναλαμβάνουν τα Γραφεία Εξωτερικού του Υφυπουργείου.

ΜΕΡΟΣ Δ: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

1. Ειδικές μορφές τουρισμού

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού, τέθηκε εξ αρχής πολύ ψηλά στις προτεραιότητες μας, εφόσον χωρίς καμία απολύτως αμφιβολία, οι ειδικές μορφές τουρισμού λειτουργούν ως επιπλέον πόλος έλξης για κάθε επισκέπτη ή δυνητικό επισκέπτη.

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού, δύναται να συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, αλλά και στην ενίσχυση του χειμερινού τουρισμού, ενώ την ίδια στιγμή εμπλουτίζει την εμπειρία του επισκέπτη.

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια, οι ειδικές μορφές τουρισμού λειτουργούσαν απλά ως στοιχεία εμπλουτισμού του κυρίως προϊόντος μας, αλλά πλέον μπορούμε να μιλούμε για επιλογή της Κύπρου ως προορισμού για συγκεκριμένα ειδικά προϊόντα.

Οι κύριες μορφές τουρισμού, στις οποίες η Κύπρος διαθέτει ανταγωνιστικό προϊόν, είναι ο αθλητικός, ο καταδυτικός, ο γαμήλιος, ο συνεδριακός, ο θρησκευτικός, ο πολιτιστικός τουρισμός, καθώς επίσης ο τουρισμός οινογαστρονομίας. Για καθένα από τα πιο πάνω, υπάρχει εξειδικευμένο πλάνο δράσης, που συνεχώς επικαιροποιείται στη βάση των διεθνών τάσεων, αλλά και της ανταγωνιστικότητας του τοπικού προϊόντος.

Κάποια προϊόντα λαμβάνουν διάφορες μορφές. Ο αθλητικός τουρισμός, για παράδειγμα, περιλαμβάνει τον τουρισμό προετοιμασίας, τις αθλητικές διοργανώσεις, τα συνέδρια και άλλα.

Προσφάτως, έχει ολοκληρωθεί πλάνο δράσης που στοχεύει στη διεθνοποίηση της γαστρονομίας της χώρας μας, ενώ την ίδια στιγμή ανακηρύξαμε το 2024 σε έτος γαστρονομίας και κουμανταρίας, και για το σκοπό αυτό προγραμματίζονται συγκεκριμένες δράσεις.

Ταυτόχρονα, επενδύουμε στον τουρισμό περιπέτειας (ετοιμάζουμε σχετικό επιχειρησιακό πλάνο για την ανάπτυξη και προώθησή του), καθώς και στον τουρισμό υγείας κι ευεξίας, για την αναβάθμιση του οποίου προκηρύξαμε συγκεκριμένο σχέδιο επιχορηγήσεων, όπως έχω ήδη αναφερθεί.

Όσον αφορά τον πολιτιστικό τουρισμό, επανασχεδιάζονται ή σχεδιάζονται νέες διαδρομές, σε συνεργασία με το Υφυπουργείο Πολιτισμού, όπως η διαδρομή της Θεάς Αφροδίτης. Έμφαση δίδεται επίσης και στον θρησκευτικό τουρισμό και την ενίσχυση των θρησκευτικών διαδρομών.

Αγροτουρισμός

Η ύπαιθρος συνεχίζει να προσελκύει επενδύσεις, που συμβάλλουν στην αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.

Κατά το 2023, μέσω πληθώρας δράσεων που στοχεύουν στην αναζωογόνηση της υπαίθρου, φαίνεται ότι ο αγροτουρισμός αναπτύχθηκε περαιτέρω.

Για το 2024, υλοποιείται σχέδιο δράσης το οποίο επικεντρώνεται στη ψηφιακή προβολή του αγροτουριστικού προϊόντος, στην εκπαίδευση των επιχειρηματιών και του προσωπικού αυτών των επιχειρήσεων, καθώς και στη βιώσιμη διαχείριση της ανάπτυξης.

Ναυτικός Τουρισμός

Ο ναυτικός τουρισμός αποτελούσε πάντοτε ένα ενδιαφέρον προϊόν για τη χώρα μας.

Το 2023 ξεκίνησε με τους καλύτερους ρυθμούς για το ναυτικό τουρισμό και όλα έδειχναν ότι θα είχαμε νέο ρεκόρ αφίξεων.

Ωστόσο, ο πόλεμος στο γειτονικό Ισραήλ σταμάτησε την ανοδική πορεία του ναυτικού τουρισμού, καθώς ως γνωστό το Ισραήλ χρησιμοποιείται ως «λιμάνι αφετηρίας - Home Port» από αρκετές εταιρείες. Εν τέλει, το **2023** έκλεισε με **322.247** επισκέπτες/επιβάτες.

Με βάση τον προγραμματισμό των εταιρειών κρουαζιεροπλοίων, για αφίξεις σε Κυπριακά λιμάνια και στη μαρίνα Αγίας Νάπας το 2024, εκτιμάται, ότι το επιβατικό κοινό θα είναι μειωμένο κατά το τρέχον έτος, καθώς η απώλεια του Ισραήλ, που χρησιμοποιείται όπως έχει ήδη αναφερθεί ως «λιμάνι αφετηρίας», είναι τεράστια. Αυτή τη στιγμή, η όποια πρόβλεψη θεωρείται παρακινδυνευμένη.

2. Εμπλουτισμός της θεματικής διαδρομής «Heartland of Legends» και επανασχεδιασμός άλλων διαδρομών.

Το Υφυπουργείο υλοποιεί το καινοτόμο έργο «Heartland of Legends», συνεχιζόμενη δράση που προβάλλει την ενδοχώρα και ήδη αξιολογείται θετικά από τις τοπικές κοινότητες και από τους ντόπιους και ξένους επισκέπτες. Η διαδρομή παρέχει μοναδικές εμπειρίες στους επισκέπτες, υπόσχεται την επαφή με τη φύση και την τοπική κοινωνία και προτείνει σειρά δραστηριοτήτων.

Εντός του 2023, εμπλουτίστηκε περαιτέρω η διαδρομή αυτή, που αφορά αυθεντικές εμπειρίες στην ενδοχώρα. Έχουν συμπεριληφθεί νέες επιχειρήσεις και δημιουργήθηκε νέο προωθητικό υλικό, ενώ μια νέα διαδρομή, με θέμα την ελαιοκαλλιέργεια στην Κύπρο, είναι στο τελικό στάδιο ολοκλήρωσής της.

3. Υποδομές προσβασιμότητας

Έχουμε υπερτονίσει πολλές φορές τη σημασία των υποδομών στον τουρισμό. Είμαστε σε επικοινωνία με άλλα Υπουργεία για περαιτέρω βελτίωση των υποδομών, καταγράφουμε τις όποιες αδυναμίες εντοπίζουμε ως Υφυπουργείο Τουρισμού και μέσω των σχεδίων κινήτρων, προσπαθούμε, με τη δική μας συνεισφορά, να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο οι ιδιωτικές υποδομές, όπως για παράδειγμα τα κέντρα εστίασης και διασκέδασης και οι ξενοδοχειακές μονάδες.

Την ίδια στιγμή, θεωρούμε επίσης εξαιρετικά σημαντική τη βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητας και γι' αυτό ακριβώς το λόγο, έχουν καταγραφεί και αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υφυπουργείου πέραν των **300 προσβάσιμων** σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος για άτομα με διάφορων ειδών αναπηρίες.

Στόχος μας είναι να καταστεί η Κύπρος πρότυπος προορισμός στην παροχή διευκολύνσεων των συνανθρώπων μας με αναπηρίες, αλλά και να αποκτήσει πρωταγωνιστική θέση στον αργυρό τουρισμό.

4. Διαχείριση Μεγάλων Έργων

Στο κεφάλαιο υποδομές, εμπίπτουν και τα μεγάλα έργα, που είτε έχουν αποπερατωθεί, είτε βρίσκονται στη φάση υλοποίησης.

Το Υφυπουργείο Τουρισμού παρακολουθεί την υλοποίηση των Συμβάσεων για τις μαρίνες Λεμεσού, Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου.

Όσον αφορά τη **Μαρίνα Αγίας Νάπας**, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεωτικών λιμενικών και χερσαίων έργων και εγκαταστάσεων (2020), έχει ολοκληρωθεί και η εμπορική ανάπτυξη, ενώ συνεχίζεται η υλοποίηση της οικιστικής.

Αναφορικά με τη **Μαρίνα Παραλιμνίου**, συνεχίζονται οι εργασίες για τα λιμενικά και κατασκευαστικά έργα, που εντάσσονται στα υποχρεωτικά έργα της μαρίνας, καθώς επίσης και οι εργασίες που αφορούν στην οικιστική ανάπτυξη. Εκτιμάται, ότι τα υποχρεωτικά έργα της μαρίνας, χερσαία και λιμενικά, θα ολοκληρωθούν, εκτός απρόοπτων καθυστερήσεων, το καλοκαίρι του 2024.

Για τη **Μαρίνα Πάφου**, το Υφυπουργείο Τουρισμού προκήρυξε διαγωνισμό για εξασφάλιση υπηρεσιών στρατηγικών συμβούλων, με απώτερο σκοπό βέβαια την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή. Η διαδικασία επιλογής συμβούλων βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς αυτή την περίοδο αξιολογούνται οι ληφθείσες προσφορές. Αναμένεται, ότι εκτός απρόοπτου και νοουμένου ότι δεν θα υπάρξουν προσφυγές, ότι η όλη διαδικασία επιλογής συμβούλων θα ολοκληρωθεί εντός ενός διμήνου.

Στις αρμοδιότητες του Υφυπουργείου εμπίπτει και η εποπτεία της ανάπτυξης του **καζίνο-θερέτρου**. Μέσω της Συντονιστικής Επιτροπής Καζίνο, της οποίας προέδρευε το Υφυπουργείο Τουρισμού, έγινε η παρακολούθηση της διαδικασίας ανάπτυξης του καζίνο θέρετρου, μέχρι την έναρξη της λειτουργίας του (τέλος Ιουνίου 2023).

5. Εκπαίδευση και τουριστική συνείδηση

Θέτοντας στο επίκεντρο τον ανθρώπινο παράγοντα, που είναι ο πυρήνας του τουρισμού, βασικός στόχος του Υφυπουργείου είναι η ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και η καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2023 πραγματοποιήθηκαν 59 επιμορφωτικά σεμινάρια / συνέδρια, με τη συμμετοχή πέραν των 2.500 ατόμων από τον ευρύτερο τομέα του τουρισμού, καθώς και τρία συνέδρια, που ανήκουν σε τρεις διαφορετικούς θεματικούς άξονες: ένα συνέδριο που σκοπό είχε την αφύπνιση της τουριστικής κοινότητας της χώρας μας, σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με τίτλο: «Is climate change a threat to tourism?», ένα συνέδριο που αφορά τον ναυτικό τουρισμό, με θέμα: «Navigating through the cruise industry» και ένα συνέδριο που σχετίζεται με το κεφάλαιο ανθρώπινο δυναμικό, με τίτλο: «Έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό».

Επιπρόσθετα, για την ενημέρωση των μαθητών για τον τουρισμό και την καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης, πραγματοποιήθηκαν παρουσιάσεις σε 150 Δημοτικά Σχολεία, μέσω του Προγράμματος «Μικροί Πρεσβευτές». Έτυχαν δηλαδή ενημέρωσης περίπου 5.000 μαθητές. Επιπλέον, διοργανώθηκαν τέσσερεις Μαθητικοί Διαγωνισμοί.

Το κεφάλαιο εκπαίδευση και καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης έχει τεθεί πολύ ψηλά στις προτεραιότητες του Υφ. Τουρισμού, και μία σειρά από δράσεις προγραμματίζονται στο πλαίσιο και της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για skilling, upskilling και reskilling.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως έχει διαφανεί μέσα από την παρουσίαση των στρατηγικών προτεραιοτήτων και των δράσεων του Υφυπουργείου Τουρισμού, εργαζόμαστε μεθοδικά και με πλάνο που είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επικεντρωμένοι πρωτίστως στην πράσινη μετάβαση και στον ψηφιακό μετασχηματισμό, άξονες που ήτανε πολύ ψηλά και στις προεκλογικές δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας και που καλούμαστε σήμερα να υλοποιήσουμε.

Το σύνολο των δράσεων του Υφυπουργείου είναι άμεσα συνυφασμένο με τη δίδυμη μετάβαση λοιπόν, και στοχεύει επίσης στη διαφύλαξη και ανάδειξη της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Οι αρχές της αειφορίας, διέπουν κάθε άξονα της τουριστικής πολιτικής μας και η ευθυγράμμιση όλων των εμπλεκόμενων φορέων που είναι η προτεραιότητα μας, υπόσχεται την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

Η οικοδόμηση ανθεκτικότητας στον τομέα του τουρισμού, αποτελεί βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη, όχι μόνο επειδή θέτει τις βάσεις για την επιτυχία του τουριστικού τομέα για τα επόμενα χρόνια, αλλά και επειδή ο τουρισμός ως τομέας προκαλεί πολλαπλασιαστικά οφέλη για την τοπική κοινωνία.

Για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα, επιβάλλεται λοιπόν, επένδυση στην ενίσχυση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και σ' αυτό τον άξονα είμαστε πλέον επικεντρωμένοι, παράλληλα με την προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό και την παρακολούθηση των αγορών διεθνώς.

Άλλωστε, ο διαχρονικός στόχος της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, συνδέεται χωρίς αμφιβολία με την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος. Ο ταξιδιώτης του σήμερα, είναι πολύ πιο απαιτητικός από τον ταξιδιώτη του χθες.

Το κλειδί της επιτυχίας για την επόμενη μέρα, είναι αναμφίβολα η αφοσίωση στις προσπάθειες για ενίσχυση της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, σε όλες του τις μορφές.

Είμαστε αισιόδοξοι, και θα ενδυναμώσουμε τις προσπάθειες μας για ενίσχυση της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, αλλά και προς την κατεύθυνση της απόλυτης ευθυγράμμισης του τουριστικού οικοσυστήματος της χώρας μας, προκειμένου οι στόχοι και το όραμα του Υφυπουργείου Τουρισμού να μεταμορφωθούν στο όραμα κάθε εμπλεκόμενου στον τομέα.